ELŐTERJESZTÉS

Üllés Nagyközségi Önkormányzat Képviselőtestületének

Előterjesztő: Nagy Attila Gyula polgármester

Tárgy: **Üllés Nagyközségi Önkormányzat szociális szolgáltatástervezési koncepciójának felülvizsgálata**

Iktatószám: Ü/1- 88 /2025.

Melléklet koncepció-tervezet

Felelős: Balogh Márta igazgatási ügyintéző

Véleményezésre megküldve: -

*Az előterjesztést **nyílt** ülésen kell tárgyalni!*
*A döntéshez **egyszerű szótöbbség** szükséges!*

Törvényességi véleményezésre bemutatva: 2025. október 8.

ÜLLÉS NAGYKÖZSÉG POLGÁRMESTERE
6794 Üllés, Dorozsmai út 40.
62/282-122
hivatal@ulles.hu
KRID azonosító: 553287730

Ügyiratszám: Ü/1- 88 /2025. Tárgy: Üllés Nagyközségi Önkormányzat szociális szolgáltatástervezési koncepciójának felülvizsgálata
Melléklet: koncepció-tervezet

Üllés Nagyközségi Önkormányzat Képviselőtestülete

Üllés

Tisztelt Képviselőtestület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

*„(3) * A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében – jogszabályban meghatározottak szerint – szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el."*

A Képviselőtestület „A szociálpolitikai kerekasztal létrehozásáról" szóló 3/2009.(III.26.) Kt.ör rendeletének 1.§-a arról rendelkezik, hogy a kerekasztal tagjai is véleményezik a koncepcióban foglaltakat.
A véleményeztetések megtörténtek. Az észrevételek beépítésre kerültek. *(módosítások, frissítések sárgával jelölve)*

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselőtestületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen:

…../2025.(X.14.) önkormányzati határozat
Tárgy: Üllés Nagyközségi Önkormányzat szociális szolgáltatástervezési koncepciójának felülvizsgálata

H A T Á R O Z A T-i javaslat

Üllés Nagyközségi Önkormányzat Képviselőtestülete Üllés Nagyközségi Önkormányzat szociális szolgáltatástervezési koncepciójának felülvizsgált, aktualizált anyagát áttekintette és azt a melléklet szerint elfogadja.
Határidő: -
Felelős: Balogh Márta igazgatási ügyintéző

Erről jegyzőkönyvi kivonaton értesül:
1) Nagy Attila Gyula polgármester
2) Irattár

Üllés, 2025. október 8.

Nagy Attila Gyula polgármester

Üllés Nagyközségi Önkormányzat

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓJA

A Koncepció elfogadva: Üllés Község Képviselőtestületének 5/2006.(II.06)Kt.sz. határozatával

A Koncepció felülvizsgálva:

- Üllés Község Képviselőtestületének 121/2009.(X.20)Kt.sz. határozatával,
- Üllés Község Képviselőtestületének 128/2011.(X.04)önkormányzati határozatával,
- Üllés Nagyközség Képviselőtestületének 227/2013.(XII.11.)önkormányzati határozatával,
- Üllés Nagyközség Képviselőtestületének 92/2015/2015.(VI.25.)önkormányzati határozatával, a 106/2017.(VI.27.)önkormányzati határozatával, a 118/2019.(VI.25.)önkormányzati határozatával, 113/2021.(X.19.)önkormányzati határozatával, a 128/2023.(X.10.) önkormányzati határozatával és a …./2025.(X.14.) önkormányzati határozatával

2025.

„...Mindjárt születésünk pillanatában szüleink jóságára, gondoskodására szorulunk. Később, amikor betegségek gyötörnek minket és megöregszünk, megint mások gondoskodására és jóságára leszünk utalva. Mivel életünk kezdetén és végén mások törődnek velünk, hogyan tudnánk mi életünk derekán nem törődni másokkal?"

(Tendzín Gjaco: Törődni másokkal)

Kapcsolódó legfontosabb jogszabályok:
- 1993. évi III. tv. A szociális igazgatásokról és szociális ellátásokról
- 1/2000.(I. 7.) SzCsM rendelet, A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 8/2000. (VII. 4) SzCsM rendelet, A személyes gondoskodást végző adatainak működési nyilvántartásáról
- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Felhasznált Irodalom, forrás:
-Központi Statisztikai Hivatal adatbázisa
- Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatbázisa
- Helyi Visual Register Népességnyilvántartó rendszer
-Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIr)
-Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója
-Mórahalmi Rendőrőrs adatszolgáltatása
- helyi intézmények adatszolgáltatása
- az Üllési Polgármesteri Hivatal adatbázisai, ügyintézőinek adatszolgáltatása

I. Általános rész

A koncepció keletkezésének törvényi háttere:

Az egyes szociális ellátások, szolgáltatások igénybevételének feltételeit és eljárási szabályait hatályos törvények, rendeletek szabályozzák. Ezek közül kiemelt fontosságú Magyarország Alaptörvénye, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Sztv.), valamint a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény (továbbiakban: Gyvt.).

Az állampolgárok alapvető szociális jogait az Alaptörvény tartalmazza:

XV. cikk

„(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
(4) * Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
(5) * Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékossággal élőket."

XVI. cikk

„(1) * Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Ez a jog – az élethez való jog kivételével – minden más alapvető jogot megelőz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.
(2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.
(3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.
(4) A nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni."

XIX. cikk

„(1) * Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékosság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.
(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulók esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

(3) Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.
(4) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja."

Az egyes szociális ellátások, szolgáltatások igénybevételének feltételeit és eljárási szabályairól szóló Sztv. 92.§ (3) kimondja:

„(3) * A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében – jogszabályban meghatározottak szerint – szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el."

A szolgáltatástervezési koncepció célja:
- bizonyos távra meghatározni a szociális szolgáltatások fejlesztésének alapelveit, irányait, céljait, a melyeket a település a szociális szolgáltatások fejlesztése során követ, illetve amelyekkel orientálni kívánja a szociális szolgáltatások fejlesztésének további szereplőit,
- részletezni azokat a konkrét célkitűzéseket, amelyeket a szociális szolgáltatások biztosítása során érvényesíteni kívánnak,
- elősegíteni a szociális törvény által bevezetésre került új típusú intézmények feladatainak ellátását.

A koncepció "határozatlan" időtartamra szól, az önkormányzatoknak kétévente kell felülvizsgálni, és aktualizálni annak tartalmát.

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, intézményrendszerét, a pénzbeli, a természetbeni és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásra való jogosultság feltételeit, érvényesítésének garanciáit, a finanszírozás elveit, valamint az ellátó szervezet és a jogosultak közötti jogviszony főbb elemeit.

Az Sztv. kimondja, hogy a szociális ellátás feltételeinek biztosítása - az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségek tagjaikért viselt felelősségen túl- az állam központi szerveinek, valamint a helyi önkormányzatoknak a feladata.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény kimondja, hogy a települési önkormányzat - a helyi közfeladatok körében - köteles gondoskodni a gyermekjóléti szolgáltatásokról és ellátásokról,

valamint a szociális szolgáltatásokról és ellátásokról (*melyek keretében települési támogatás állapítható meg).*

Szociálpolitika alanyai: mindazok, akiknél szociális szükségletek merülnek fel.
A szociális ellátás elsődleges fő célcsoportjai: az időskorúak, gyermekkorúak, a fogyatékosok, a pszichiátriai és szenvedélybetegek és a perifériára szoruló hajléktalanok.

A szociálpolitika feladata az, hogy erkölcsi, szellemi és gazdasági javak olyan elosztását valósítsa meg, amely a társadalom igazi céljai elérésének szolgálatában, minden ember számára, valamennyi életviszonylatban emberi léthez méltó, s őt társadalmi tagságánál fogva megillető életnívót biztosít, s az ember számára lehetővé teszi rendeltetésének betöltését.

A szociálpolitika funkciója, hogy az egyéni (családi) kockázatokat megossza az egész társadalommal, és ezáltal növelje a létbiztonságot, illetve csökkentse a társadalmi egyenlőtlenségeket, amelyek az emberek fizikai és társadalmi életesélyeiben fennállnak.

A társadalmi egyenlőtlenségek főbb dimenziói:

- a lakóhely: e téren a településszerkezetnek nagy jelentősége van (város-falu), belterület-külterület, aprófalvak), továbbá a lakáskörülmények
- foglalkoztatási helyzet: munkalehetőségek-munkanélküliség
- jövedelmi, vagyoni helyzet: a megélhetést meghatározó elem
- családszerkezet: egy vagy több generációs család, eltartottak száma, egyszülős család, egyedül élők
- életkor, egészségi állapot: részben egymással összefüggésben, részben önállóan meghatározói lehetnek a hátrányos helyzet kialakulásának
- iskolai végzettség, műveltség: fontos a foglalkoztatásban való részvétel, de az egészséges életmód szempontjából is.

Mielőtt a szociális szolgáltatások helyzetét áttekintenénk, szükséges a település társadalmi-gazdasági helyzetéről is képet alkotni.
A szociális jogok forrásai között kiemelt szerepet játszanak a nemzetközi dokumentumok is: Gazdasági, szociális és nemzetközi jogok egyezségokmánya, illetve az Európai Szociális Charta.

Az önkormányzat 2009. március 16-i dátummal szociálpolitikai kerekasztalt hozott létre– a szociális szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérése érdekében. A kerekasztal tagjai: polgármester, jegyző, Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda egy kijelölt tagja, Polgármesteri Hivatal Technikai Csoport vezetője, Fontos Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tagintézmény-vezetője, Csigabiga Óvoda és Bölcsőde főigazgatója, Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Integrált Szociális és Gyermekjóléti Központ üllési tagintézmény (*továbbiakban: szociális tagintézmény*) vezetője, Üllési Önkormányzati Konyha vezetője.

II. Állapotleírás

a) A település bemutatása

Településünk területe 4981 hektár, 202 hektár a bel-, és 4779 hektár a külterület.

Lakosainak száma – 2025. január 1-jén - 3180 fő. A település kiterjedt tanyavilággal rendelkezik, ahol főként idős, egyedül élő, hátrányos helyzetű emberek, családok élnek.

Üllést „A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet 3. melléklete az átmenetileg kedvezményezett települések kategóriába sorolta.

b) A nagyközség demográfiai jellemzői:

1. számú táblázat
– Az álladó népesség szám alakulása –
(2021-2026. január)

Év	Lakónépesség szám (fő)
2021	3119
2022	3162
2023	3160
2024	3188
2025	3180

(Forrás: Helyi Visual Register Népességnyilvántartó rendszer)

A népesség összetételét tekintve az országos átlaghoz képest nemigen tér el

2. számú táblázat

- Állandó népesség megoszlása kor szerint –
(2021-2025.)

Év (január 1-jei állapot)	Korcsoportok szerinti bontás (fő)						
	0-6 éves	7-14 éves	15-30 éves	31-59 éves	60 év feletti	Összesen	
2021.	186	202	601	1262	868	**3119**	Férfi: 1537
							Nő: 1582
2022.	217	196	602	1284	863	**3162**	Férfi: 1554
							Nő: 1608
2023.	228	195	596	1278	863	**3160**	Férfi: 1547
							Nő: 1613
2024.	238	210	557	1322	864	**3191**	Férfi: 1561
							Nő: 1630
2025.	229	208	543	1299	873	**3152**	Férfi: 1536

							Nő: 1616

(Forrás: Helyi Visual Register Népességnyilvántartó rendszer)

A 0-6 éves korosztály száma és aránya az utóbbi 1 évben némileg csökkent, valószínűsíthető e szám további csökkenése.
A lakosság kor szerinti megoszlása továbbra is kedvezőtlen, az időskorú lakosság aránya magas, kismértékben növekvő mértékű.

3. számú táblázat
- A születések és halálozások számának alakulása -
(2020-2024. év)

Év (december 31-i állapot)	Születések száma (fő)	Halálozások száma (fő)	Természetes szaporodás (fő)
2020.	23	41	-18
2021.	24	35	-11
2022.	44	38	+6
2023.	30	34	-4
2024.	25	39	-14

(Forrás: önkormányzati nyilvántartás, védőnők)

4. számú táblázat
- Öregedési index
(2016-2020. év)

Év január 1-jei állapot	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2020.	659	387	170,28
2021.	669	389	171,97
2022.	678	413	164,16
2023.	695	431	161,25
2024.	699	448	156,03
2025.	696	437	159,27

(Forrás: Helyi Visual Register Népességnyilvántartó rendszer)

(Az öregedési index egy statisztikai mutatószám százalékban kifejezve. Azt mutatja meg, hogy mennyi az idős (65 év feletti) népesség aránya a fiatal (14 év alatti) népességhez képest. Másként: 100 fő 14 év alatti lakosra jutó 65 év feletti lakos száma)

Üllésre is – az országos adatokhoz hasonlóan – a lassú elöregedés jellemző, a külterületi népesség körében ez a folyamat még erőteljesebben érvényesül. Házasság, válás, együttélés területén az általános országos, illetve európai tendencia érvényesül.

Az elmúlt 5o évben Üllésen a külterületi és belterületi lakosok aránya megfordult. Ma a lakosok 75 %-a belterületen él, ahol az infrastrukturális ellátottságot magasabb szinten lehet biztosítani. Jelenleg külterületen az összlakosság 23 %-a él, ahonnét a belterületen lévő infrastrukturális szolgáltatások nehezebben érhetők el.
Két évvel ezelőtt 75,15 %-24,85 % volt az arány, ami a tanyán élők csökkenő tendenciáját mutatja.

A szociális ellátások tervezése során kiemelt figyelmet érdemel a külterületi népesség, mivel átlagos életminősége, lakhatási színvonala, egészségi állapota, foglalkoztatottsága, iskolázottsága fokozottan igényli azt.

Jellemző volt, és bizonyos mértékig jelenleg is jellemző a fiatal generáció elvándorlása, amely azt mutatja, hogy a fiatalok megélhetésüket, és igényeiknek megfelelő életkörülményeket a településen, esetlegesen már a környéken, vagy az országban sem találják meg. Jellemző a fiatalabb korosztály betelepülése, a Szegedről való kitelepülés is a családpolitikai intézkedések hatására.

A településen a nyilvántartás szerint jelenleg 3 fő hajléktalan, lakcím nélküli üllési lakos, akik közvetlen veszélyben nincsenek, étkezést közülük jelenleg 1 fő igényel.
A szociális tagintézmény biztosítja a hajléktalanok napközbeni tartózkodási lehetőségét, kiegészítve olyan tevékenységekkel, amelyek alapvető szükségletek kielégítésére irányulnak: tisztálkodás, mosás, étkezés-ételmelegítés. Az önkormányzat azoknak, akik az étkezést önmaguk részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem tudják biztosítani – kérelemre szociális ebédet tud biztosítani. *(2 évvel korábban hajléktalan nem igényelt szociális étkezést)*

c) Foglalkoztatás helyzete, munkanélküliség

Magyarországon 2024. decemberében nyilvántartott álláskeresők száma:

220 839 fő. Az adatok az előző év azonos időszakához képest 4122 fős, azaz 1,8 %-os csökkenést mutatnak.
Csongrád-Csanád Vármegyében 2024. decemberében az álláskeresők száma: 4 676 fő
Az adatok az előző év azonos időszakához képest 432 fős, azaz 8,5 % -os növekedést mutatnak.
Üllés (2024. 12.20. állapot)

munkavállalási korú népesség	1 964 fő
regisztrált álláskereső	27 fő
ebből több mint 365 napja nyilvántartott	6 fő
aktív korúak ellátásában részesülő	2 fő
álláskeresési járadék	9 fő
álláskeresési segély	10 fő
relatív mutató**	1,37 %

(forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat)

5. számú táblázat

- *Nyilvántartott álláskeresők száma* -

2015-2024. év

		Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
2015. december		105
2016. december		82
2017. december		80
2018. december		79
2019. december		72
2020. december		65
2021. december		51
2022. december		34
2023. december		34
2024. december		27

(forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat)

Közfoglalkoztatásra támogatást a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Mórahalom Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztályon keresztül, pályázati rendszer keretében lehet igényelni.

A közfoglalkoztatás szervezését az Üllési Polgármesteri Hivatal végzi, a munkáltatói feladatokat a polgármester látja el. A közterületen dolgozók szakmai irányításával a Technikai Csoport vezetője foglalkozik.

A közfoglalkoztatás támogatása (hosszabb időtartamú és START munka) 2018. évben 20.190.000 Ft-tal, 2019-ben 33.301.739 Ft-tal, 2020-ban 22.391.003 Ft-tal, és 2021-ben 23.109.799 Ft-tal, 2022-ben 24.732.371 Ft-tal, 2023-ban 23.713.905 Ft-tal, 2024-ben 17 168 053 Ft-tal, 2025-ben 16 600 616 Ft-tal teljesült.
A hosszabb idejű közfoglalkoztatással 2021-ben 8 főt (2020-ban 8 főt), 2022-ben 8 főt, 2023-ban szintén 8 főt tudtunk/tudunk foglalkoztatni, ők intézményeknél, közterületeken kerültek alkalmazásra. (hosszabb idejű közfoglalkoztatás szervezhető ugyan, de a településen létszámmal feltölteni nem tudjuk)
A START munka minta keretében 2021-ben 10 fő, 2022-ben 9 fő, 2023-ban 9 fő dolgozott/2024-ben 9 fő, 2025-ben 8 fő dolgozik, ők közterületeken, belterületi utak karbantartásában és csatorna tisztításban tevékenykedtek.

A településen korlátozott a munkahelyek száma, ezért a munkavállalók egy része a megyeszékhelyen való munkavállalást választja, mivel megélhetésük csak így biztosított, vállalva a mindennapi ingázást.

A lakosság jelentős hányada mezőgazdasági termeléssel foglalkozik: főállásban, vagy kiegészítő jövedelemszerző tevékenységként - elsősorban gyümölcstermesztéssel, hajtatott zöldségtermesztéssel, burgonyatermesztéssel.

A mezőgazdaság várhatóan a jövőben is meghatározó gazdasági ágazata, egyik fő jövedelemforrása lesz a településnek. A mezőgazdasági termelők, egyéni vállalkozások és társas vállalkozások számából következtetve a mezőgazdaság ma is az aktív keresők jelentős részét foglalkoztatja.
A kereskedelem, a szolgáltatás és az önkormányzati szféra őrizte meg leginkább foglalkoztatási szerepét. A helyi munkalehetőségek korlátozottak, kevés új munkahely teremtődik. (*legutóbb 2014. január 9. napjával létesült munkahely. A Doma-Food Bt. zöldség-, gyümölcs feldolgozását végző, szárítóüzemet indított be, mely helyben már több mint 40 dolgozót foglalkoztat.)*
2021-ben került kialakításra a 2,6 hektár területű Üllési iparterület, mely a jövőben 6 vállalkozásnak, foglalkoztatónak ad helyet. *(a Képviselőtestület döntött az ipari terület bővítéséről is.)*

Kis mértékben előfordul a kistérség települései közötti ingázás.
A munkanélküliségi ráta a megyei és az országos értékhez hasonló. A regisztrált munkanélkülieknek lehetőségük van közmunkaprogramban való részvételre.

d) Infrastrukturális ellátottság

A települési infrastruktúra egyik legjelentősebb része a lakásállomány. A lakásviszonyok formálta lakókörnyezet milyensége, jellege a településen élő emberek életkörülményei alakulásának egyik fontos, meghatározó tényezője.

7. számú táblázat
– Lakásállomány változása -
(2020-2024. év)

	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Lakásállomány változás (db)	1480	1480	1481	-	-

(forrás: Központi Statisztikai Hivatal adatbázisa)

A minőségi kettősség a belterület és külterület között jól megfigyelhető, a belterületen tágas, szép kivitelezésű lakóházak, a külterületen kevés kivételtől eltekintve, inkább a felújításra szoruló tanyák a jellemzőek.

Komfortfokozat tekintetében - főleg a külterületi infrastruktúra részleges hiánya miatt - nagyobbak az eltérések.

A belterületi úthálózat hossza 19,812 km, ebből a kiépítetlen, útburkolat nélküli út hossza 0,840 km. A külterületi utak hossza 96,6 km, ebből szilárd útburkolattal ellátott 8,6 km. A településen 1,2 km hosszúságú belterületi kerékpárút található. 2009. nyarán átadták az Üllés-Bordány közötti kerékpárutat, 2011. őszén pedig a belterületet az Erdei Iskolával összekötő 2,7 hosszú kerékpárutat.
A külterületi utak karbantartását, javítását az önkormányzat – pénzügyi lehetőségeit szem előtt tartva - folyamatosan végezteti el, de a közlekedésben – az időjárás viszontagsága miatt - nehézségek adódhatnak.
Rendszeres *autóbusz-összeköttetésünk* 6 településsel van. A legjobb ezek közül a szegedi vonal napi 36 járattal.

Lakásállományunk száma 1481 db, ebből belterületi lakás 952 db, külterületi tanyás ingatlan 529 db. A településen jellemzően új ingatlant nem építenek, meglévő használt lakásokat vásárolnak, majd azokat újítják fel. (új ház az elmúlt 2 évben nem épült)
Belterületen az alapvető közműellátottság – így a vezetékes gáz-, villany-vízszolgáltatás, szennyvízelvezetés – biztosított.

Vízbekötés a belterületi ingatlanok zömében megtalálható. A *szennyvíz-hálózat belterületen* kialakításra és 2015-ben átadásra került.
Az ivóvízminőség-javító program kivitelezése befejeződött, átadásra került. Külterületen pályázati támogatásnak köszönhetően 38 ingatlan ivóvízbekötése történt meg.
Gázbekötés 868 lakásban található. A *villamosenergia-hálózatba* belterületen minden ház be van kapcsolva, külterületen a lakott tanyák közül viszont van néhány, amelyben nincs villany. Egyre elterjedtebb a napelemes áramellátás – mely elsősorban pályázati támogatás segítségével valósul meg – bel- és külterületen egyaránt.
A *közterület tisztántartásáról, a parkfenntartásról* az önkormányzat a községgazdálkodási feladatkörében gondoskodik. A lakóingatlanok előtti területek tisztántartása az ingatlantulajdonos, a használó kötelezettségét képezi.

2017. január 1-jétől a h*ulladékgazdálkodási tevékenységet (a* gyűjtőedényes háztartási hulladék, a szelektív-, és a zöldhulladék elszállítását) a FBH-NP Közszolgáltató Nonprofit, mint közszolgáltató (ill. annak alvállalkozója a Négyforrás Nonprofit Kft) Kft látta el.
2023. július 1. napjától az eddigi megosztott önkormányzati és állami hulladékgazdálkodási közfeladatok helyett egy új centralizált hulladékgazdálkodási rendszer jött létre.
Az állam a hulladékgazdálkodási közfeladatot a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt-n keresztül – továbbra is az FBH-NP Közszolgáltató Nonprofit Kft. közreműködésével - látja. el.

A település *víziközmű szolgáltatója* 2014. január 1-jétől az Alföldvíz Zrt.

2024. évben a *kéményseprő-ipari lakossági szolgáltatást* a Csongrád-Csanád Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság vármegyei kéményseprő-ipari ellátási csoportja ingyenesen, a cégek, vállalkozások számára végzett szolgáltatást pedig erre szakosodott kéményseprő cégek piaci alapon végzik.

A településen üzemanyagtöltő állomás működik, mely az 5408 jelű út mentén, a település Szeged felőli oldalán található.

Kereskedelmi egységekkel a település viszonylag jól ellátott. Megtalálhatók vendéglátóhelyek, élelmiszerüzletek, virágüzletek, ruhaüzletek, pékárusítók, cukrászdák a településen. A rendszeresen étkezők mellett az átutazók és alkalomszerűen étkezni kívánók kényelmét is hivatott szolgálni a főúton található 2008-ban megnyílt Bali23 étterem.
A település alapellátása biztosított az itt lakó népesség számára, az intézményi ellátottság jó színvonalú. Többek között posta, pénzintézet, gyógyszertár, kormányablak, 2 db bankautomata áll a lakosság szolgálatában.
A nagyközség közoktatási alapellátását a Szegedi Tankerületi Központ fenntartásában és működtetésében lévő Fontos Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, valamint az önkormányzat fenntartásában és működtetésében lévő Csigabiga Óvoda és Bölcsőde végzi, a kulturális alapellátást a Déryné Művelődési Ház és Könyvtár látja el.
Az iskolai étkeztetést, a szociális étkeztetést, valamint a munkahelyi vendéglátást az Üllési Önkormányzati Konyha biztosítja.

A sportolás feltételeit az iskolaépülethez tartozó Tornaterem biztosítja. Az épület kihasználtsága csaknem teljes, mivel az intézményi testnevelés órák és a külön foglalkoztatások mellett rendszeres felnőtt sporttevékenység helyszíne is. A sportolni vágyóknak a tornaterem mellett a sportpályák és a játszóterek is rendelkezésre állnak. Az önkormányzat 2007-ben a központi iskola mögötti területet sportpálya céljára megvásárolta. A befektetés célja egy új, korszerű sportkomplexum megvalósítása, melynek első mérföldköveként 2012-ben műfüves pálya került átadásra. A sportrészleg bővülését eredményezte a 250 m2-es skate pálya kialakítása is. A futballpálya felújítása, füvesítése pályázati támogatással 2017. tavaszán fejeződött be. 2017. decemberében átadásra került a szabadtéri sportpark.

e) Egészségügyi ellátás

Az egészségi állapotnak meghatározó szerepe van a szociális rászorultság szempontjából. Amikor az egészségügyi ellátó rendszer már nem tud további ellátást nyújtani, de az érintett személy - önellátási képessége részleges vagy teljes hiányában - még segítséget igényel, akkor kerül a szociális ellátó rendszerbe. Az egészségügyi és a szociális szféra közötti szoros együttműködés nélkülözhetetlen a lakosság megfelelő színvonalú ellátása érdekében.

A településen két háziorvosi és egy fogorvosi körzet működik. A háziorvosok munkáját segíti - a MEDI-CSI Egészségügyi Szolgáltató Bt-vel kötött

megállapodás alapján - vérminták levételére és szállítására irányuló megállapodás alapján végzett tevékenység.

Üllés területén kettő védőnői körzet működik. Az ellátás 2023. július 1. napjától a Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ működtetésébe és fenntartásába került.

A gondozottak ellátását nehezíti a külterületi gondozottak igen magas aránya, mely az összes gondozottak számának kb. 20-25 %-a. A tanyák megközelítése nehézkes. A gondozottak az ellátást, a személyes kapcsolatot, a szakmai tanácsadást és együttműködést igénylik, szívesen fogadják. A nagyközség területén a beköltözöttek egy részét szociálisan perifériára szorult, hátrányos helyzetű családok alkotják. Üllésen jellemző, hogy a családok egy vagy két gyermeket vállalnak (bár az utóbbi időben növekszik a három vagy több gyermeket vállalók száma is). Csecsemőkorban a nem megfelelő táplálkozási szokások miatt tejallergia, felszívódási zavarok, vérszegénység, légzőszervi megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban. A területi adottságokból következően - nagy területű, műveletlen szántóföldek - a levegő magas pollentartalma miatt egyre gyakoribb az allergiás eredetű hörghurutus megbetegedések száma is.

A 2 háziorvosi körzet működéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosítottak, a háziorvosok megfelelő szakvizsgával rendelkeznek, a munkavégzésükhöz szükséges technikai feltételek biztosítottak, az önkormányzat erejéhez mérten támogatja őket, mindemellett azonban igen leterheltek. Vállalkozás formájában látják el az egészségügyi alapellátást területi ellátási kötelezettség mellett. A betegforgalom és az adminisztráció évről-évre emelkedik, ezt - az utóbbi közel 2 évben – megnövelték a járványügyi intézkedések is. A nyilvántartott és rendszeresen gondozott betegek száma is emelkedő tendenciát mutat. Éppen ezért a betegségek megelőzésére, a szűrővizsgálatokra nagy hangsúlyt kell fektetni. Az önkormányzat 2020-ban 26. alkalommal rendezte meg az Egészségvédelmi Hetet, mely a szűrővizsgálatok széles kínálatával várta az érdeklődőket. A vizsgálatok többsége a lakosság számára ingyenes, az idős, hátrányos helyzetű célcsoport rendszeres szűrése kiemelten fontos. 2021-től *egészségvédelmi hetet nem tartottunk, egyes szűrővizsgálatok (látásvizsgálat, bőrgyógyászat, ultrahang, tüdőszűrés, PSA szűrés) és a hagyományos programok (Baba-Mama Klub, Kismamák köszöntése, Hangulatjavító est) viszont megtartásra kerültek.*) Az önkormányzat kiemelt fontosságúnak tartja a településen szakrendelések beindítását. Ennek első állomásaként 2019. januárjában átadásra került a felújított, korszerűsített Egészségház. Az egyben bővítésen is áteső épület a szakorvosok rendelésének helyszínéül is szolgálhat.
2023. október 1. napjától változott az ügyeleti alapellátás rendszere (háziorvosi ügyeleti ellátás, valamint sürgősségi ügyelet), melyet Csongrád-Csanád vármegyében is az Országos Mentőszolgálat lát el.

A háziorvosi ügyeleti ellátása a sürgős – a következő rendelési időig nem halasztható – orvosi tevékenységek elvégzése céljából szervezett ellátás, mely

hétköznapokon 16.00 – 22.00 óra között, hétvégén, ünnepnapon 8.00 -14.00 óra között érhető el. (*Üllés tekintetében az elérhető legközelebbi ügyelet: Mórahalom Kölcsey utca 2. szám és a Szeged, Kossuth L sgt. 15-17. szám alatt található)*

A sürgősségi ügyeleti ellátás a hirtelen jelentkező, illetve súlyos egészségügyi problémák esetére nyújt magas szakmai színvonalú és biztonságos megoldást – mely hétköznapokon 22.00 – 8.00 óra között, hétvégén, ünnepnapokon 14.00 – 8.00 óra között érhető el. Az ügyelet, amennyiben személyesen keresnék fel Szeged, Kossuth Lajos sgt. 15-17. szám alatt található.
A gyermekek ügyeleti ellátását az ügyeleti pontokon, azok működési idejében, további az SZTE Gyermekklinika épületében (Szeged Korányi fasor 14-15.) hétköznap 16.00-22.00 óráig, hétvégén és ünnepnapokon 8.00-20.00 óráig látják el.

2023. október 1-jétől az egységes ügyeleti telefonszám: **1830.**

A településen szakellátás, szakorvosi ellátás nincs, a legközelebbi járóbeteg szakellátás Mórahalmon érhető el.

Fekvőbeteg ellátás a megyeszékhelyen, Szegeden történik. A lakosság az egészségügyi szakrendeléseket a szegedi és a mórahalmi szakorvosi rendelőkben tudja igénybe venni.

A fogászati alapellátás szintén a felújított és kibővített Egészségházban működik, személyi és tárgyi feltételei biztosítottak. Az iskolai szűrés évek óta folyamatos.

A lakosság egészségi állapota az országos tendenciához hasonlóan romlik. A leggyakoribb betegség a mozgásszervi és reumatikus betegségek, de magas az alkoholizmus, a daganatos és a szívmegbetegedések száma is. A testi megbetegedéseken kívül egyre többször fordulnak elő lelki eredetű elváltozások is. 2005. január 1-jétől a pszichiátriai betegséggel élő személyek ellátását a Közösségi ellátás biztosítja. Ez az ellátás egyre inkább előtérbe kerül, mivel a lelki eredetű, a pszichiátriai betegek száma emelkedik.

A lakosság kb. 5-6 %-a valamilyen formában - mozgásában, életvitelében korlátozott, mozgásszervi vagy érzékszervi - fogyatékos, (számuk egyre nő) részükre az önkormányzat települési támogatás keretében – gyógyszertámogatásra való jogosultságot állapíthat meg.

f) Szociális ellátás

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz 2012-től - a pályázati támogatással felújított, korszerű, akadálymentesített, Üllés Radnai

utca 22. szám alatti szociális tagintézmény biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést.

Az ellátások színvonalának megtartása, növelése érdekében szükséges volt az alapellátási feladatokat újra strukturálni.
Üllés Nagyközségi Önkormányzat feladatellátásával valósul meg a szociális étkeztetés, a tanyagondnoki szolgáltatás és a bölcsődei ellátás.
A *Homokháti Kistérség Többcélú Társulása* keretében kerül ellátásra a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, a házi segítségnyújtás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a nappali ellátás és a közösségi ellátás.
Bordány Község Önkormányzatának gesztorságával 2009. január 1-jétől valósult meg a támogató szolgálat ellátása – Bordány, Forráskút, Pusztamérges, Zákányszék és Üllés társulásával. 2010. január 1-jétől e társulatból kilépett Zákányszék Község Önkormányzata, új tagként lépett be Zsombó.
A szociális feladatellátásaink átszervezésének fontosabb lépései:
- 2007. február 1-jétől a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat,
- 2009. január 1-jétől a házi segítségnyújtás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- 2010. január 1-jétől a nappali ellátás,
- 2011. január 1-jétől pedig a közösségi ellátás
került térségi szintre.

g) Lakóhely biztonsága

Településünk a Mórahalmi Rendőrőrs illetékességi területén található. A Képviselőtestület évenként értékeli a település közbiztonságának helyzetét, a legutóbb 2023. májusában küldte meg beszámolóját.

8. számú táblázat

– Üllésen elkövetett bűncselekmények száma – megoszlás szerint –
(2020-2024.)

Kiemelten kezelt bűncselekmények megnevezése	Esetek száma 2020. év (eset)	Esetek száma 2021. év (eset)	Esetek száma 2022. év (eset)	Esetek száma 2023. év (eset)	Esetek száma 2024. év (eset)
Emberölés	-	-	-	1	-
Testi sértés:	3	-	2	-	2
ebből súlyos testi sértés					2
Kiskorú veszélyeztetése	-	2	-	-	-
Embercsempészés	-	-	22	6	2
Garázdaság	1	1	1	-	-
rablás					1
Lopás	1	4	2	1	4
Kifosztás	-	-	1	-	-

Csalás	-	-	2	3	2
Rongálás	-	-	2		-
Személygépkocsi önkényes elvétele	1	-	-	1	1
Kiemelten kezelt bűncselekmény összesen	**6**	**7**	**21**	**12**	**12**
Közterületen elkövetett bűncselekmények *(rendőri eljárásban regisztrált esetek)*	8	9	28	14	15

(Forrás: Mórahalmi Rendőrőrs nyilvántartása)

A település területén gyermek- és fiatalkorú bűnözés nem alakult ki. A Szegedi Rendőrkapitányság Mórahalmi Rendőrőrs tájékoztatása szerint 2023-ban és 2024-ben sem gyermekkori, sem fiatalkorú üllési lakos nem követett el egyetlen bűncselekményt sem.

A gyermek-, és ifjúságvédelmi szervekkel, oktató-nevelő intézményekkel, a gyermekvédelmi feladatokat ellátókkal való kapcsolattartás rendszeres. Ezen alkalmakkor megbeszélésre kerülnek a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett családokban élő fiatalkorúakkal kapcsolatos problémák.

Üllésen az ismertté vált bűncselekményekben a kisebb súlyú bűncselekmények dominálnak.

A közbiztonság javításához, a bűncselekmények számának csökkentéséhez a rendőrségen kívül az Üllési Polgárőr Egyesület is hozzájárul. Bel- és külterületen ellenőrzéseket tartanak általában a hétvégéken, illetve hozzájárulnak a nagyobb települési rendezvényeink biztosításához is.
A közbiztonság javításához járul hozzá a mezőőri szolgálat, melyet 2025. december 31. napjáig 1 fő lát el.

Az elkövetkezendő években még nagyobb figyelmet kell fordítani a drog elterjedésének, fogyasztásának megakadályozására – elsősorban a megelőzésre. Már idejekorán meg kell ismertetni a fiatalokkal a kábítószer okozta súlyos következményeket, annál is inkább, mivel a környező településeken működő diszkók potenciális drogterjesztési és fogyasztási helyek lehetnek. Nagy figyelmet kell fordítani a dohányzás, az alkoholfogyasztás káros következményeire, valamint az iskoláskorúak szexuális felvilágosítására is.
A fiatalkorú szabálysértőkkel szemben a rendőrség többnyire megelőző és nevelő jellegű figyelmeztetést alkalmaz, amelyek általában elérik a kívánt hatást, itt elsősorban a polgármesteri hivatal és az iskolák munkatársaira is támaszkodnak.

h) Civil társadalom

Egyre nagyobb hagyománya van a civil szerveződéseknek, amelyek egy meghatározott célú közös állampolgári tevékenységeknek színtere.
Az önkormányzat egy-egy a civil életet is befolyásoló döntés előkészítésébe bevonja az adott szervezetet. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük, partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényen aktívan részt vesznek a szervezetek.

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel hozzájárulnak a település fejlődéséhez.

A településen jelenleg 22 civil szervezet működik bejegyzett egyesület, alapítvány, vagy egyéb, pl. klub, közösség, egyéb szerveződés formájában.
- Kulturális hagyományok ápolása, kultúra közvetítése, oktatás terén működő szervezetek:
Üllési FONÓ Alapítvány, FONÓ Néptáncegyüttes, Estike Népdalkör, Királydinnye citerazenekar, Üllési Folkműhely Egyesület, Alkotóház, Üllési Suli Alapítvány, Üllési Írói Klub

- a célcsoportok életfeltételeinek jobbítása érdekében humán, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatásokat nyújtó szervezetek:
Tesz-Vesz Közhasznú Egyesület, „Remény" Nagycsaládosok Egyesülete, Vidám Nyugdíjasok Klubja, Máltai Szeretetszolgálat Üllési Csoportja, Karitász Üllés Csoportja, Mozgáskorlátozottak Együtt-Egymásért Csoportja, VÉSZ Üllés Egyesület, Üllési Suli Alapítvány, Üllési Gazdakör

- az egészségügyi szolgáltatásokban, főként az egészséges életmódot, sportolást támogató szervezetek:
Üllési Ifjúsági Sportegyesület, Üllési Sakkszakosztály, Kincsem a Lovassportért, Egészséges Gyermekekért, a Természetért Alapítvány, Árpád Horgászegyesület, Potyondi Vadásztársaság

- a közbiztonságot támogató szervezetek:
Üllési Polgárőr Egyesület, Üllés Nagyközségi Önkéntes Tűzoltó Egyesület,

- környezetvédelem terén működő szervezet:
Zöldül(l)és Környezetvédő Egyesület

Az Önkormányzat „A helyi önszerveződő közösségek pénzügyi támogatásának rendjéről" szóló 16/2020.(XI.11.) önkormányzati rendelet alapján – pályázati lehetőség biztosításával, illetve a működésükhöz szükséges helyszín, színtér biztosításával segíti munkájukat. A támogatási szerződésben rögzítésre kerül a támogatási összeg mellett, a civil szervezet által vállalt feladat ellátása is.

III. Szociális ellátás

a) Szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások

A településen a Képviselőtestület „A szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátásokról" szóló 14/2021. (XI. 18.) önkormányzati rendelete alapján az alábbi szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások kerülnek megállapításra a rendeletben rögzített feltételek fennállása esetén:

a) Létfenntartási települési támogatás
b) Rendszeres települési támogatás
  ba) Lakásfenntartási települési támogatás
  bb) Gyógyszerkiadások támogatása
  bc) Lakásfenntartási települési támogatás hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjkedvezmény igénybevételére
c) Rendkívüli települési támogatás
  ca) Létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került személyek települési támogatása
  cb) Temetési települési támogatás
  cc) Iskoláztatási települési támogatás
d) Köztemetés

9. számú táblázat
– Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások főbb formáit igénybe vevők száma –
(2020-2024. év)

Ellátásforma	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év	Megjegyzés
rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (fő)	59	47	29	41	31	-
rendszeres települési támogatás						
lakásfenntartási támogatás (háztartás)	81	79	70	57	47	-
gyógyszerkiadások támogatása	29	31	39	21	18	-
Lakásfenntartási települési támogatás hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjkedvezmény igénybevételére (ingatlan)	44	32	16	2	1	-
Eseti települési támogatás						
települési támogatás	51	52	63	41	33	-

létfenntartási gondok enyhítésére						
Létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került személyek települési támogatása	34	29	24	26	24	-
Temetési települési támogatás	12	5	11	5	9	-
Iskoláztatási települési támogatás	7 (7 család, 11 gyermek)	4 (4 család, 9 gyerek)	10 (10 család, 20 gyerek)	7 (7 család, 13 gyerek)	0	
Köztemetés	-	1	1	0	1	-
helyi lakáscélú támogatás	10	5	3	0	5	-
települési támogatás létfenntartási gondok enyhítésére	51	52	63	41	33	-

(Forrás: önkormányzati nyilvántartás)

A kérelmezők elsősorban azokat az ellátási formákat részesítik előnyben, amelyek a stabil, folyamatos támogatást biztosítanak, hosszabb ideig enyhítik megélhetési problémáikat (pl. lakásfenntartási települési támogatás, gyógyszerkiadások támogatása, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény).

A törvény által adható ellátási formák folyamatosan változnak, mindamellett az ellátandók és a kérelmezők köre is változik.

Az önkormányzat a fentieken túlmenően további pénzbeli és természetbeni támogatásokat nyújt:

Helyi lakáscélú támogatás

A képviselőtestület 2015. október 1-jétől hatályba lépett „A helyi lakáscélú támogatásról" szóló rendeletének célja a település népességmegtartó, lakosságszám-növelő képességének emelése, a helyben történő letelepedés, vonzóbbá tétele mind a helyi fiatal családok, mind a más településről beköltözni vágyók számára.

(1) Vissza nem térítendő és visszatérítendő kamatmentes támogatásban (a továbbiakban: Támogatás) részesülhetnek azok az igénylők:

a) Akik a kérelem benyújtásakor nem rendelkeznek önálló, lakhatásra alkalmas forgalomképes lakással a kérelemben megjelölt ingatlanon felül, kivéve, ha az öröklés jogcímén került a pályázó/k tulajdonába.

b) vállalják, hogy a támogatás felhasználását hitelt érdemlő módon igazolják,
c) vállalják, hogy a támogatás felhasználását követő 5 évig Üllés Nagyközség területén állandó lakcímmel rendelkeznek, és életvitelszerűen a településen élnek.
d) Támogatás iránti pályázat akkor nyújtható be, ha a pályázó és a vele együtt lakó (vele együtt költöző) házastársa (élettársa), kiskorú gyermeke, valamint a vele együtt lakó (költöző) más személyek (ide nem értve az albérlőt) egy főre jutó havi átlagos nettó jövedelme a szociális vetítési alap összegét eléri.

Akik vállalják, hogy a támogatás felhasználását követő 5 évig Üllés Nagyközség területén állandó lakcímmel rendelkeznek, és életvitelszerűen a településen élnek, további egyösszegű támogatást is kapnak.
a) egy gyermekes családoknak: 100.000 Ft
b) két gyermekes családoknak: 200.000 Ft
c) három, vagy több gyermekes családoknak: 300.000 Ft,

A rendelet hatályba lépését követően a településen a lakásvásárlási tendenciák elmozdulása tapasztalható.

10. sz. táblázat
- A lakáscélú támogatást igénybe vevőkről -
(2020-2024. év)

	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Lakáscélú támogatás kifizetett összege	6.200.000 Ft	6.400.000Ft	3.600.000 Ft	nem volt támogatott	6.000.000 Ft
Támogatást igénybe vevők száma	visszatérítendő kamatmentes támogatást 5 fő, vissza nem térítendő támogatást 6 fő vette igénybe.	visszatérítendő kamatmentes támogatást 5 fő, vissza nem térítendő támogatást 7 fő vette igénybe.	visszatérítendő kamatmentes támogatást 3 fő, vissza nem térítendő támogatást 3 fő vette igénybe.	-	visszatérítendő kamatmentes támogatást 5 fő, vissza nem térítendő támogatást 5 fő vette igénybe.

(Forrás: önkormányzati nyilvántartás)

Szociális bérlakás

A településen pályázati támogatással 2002-ben 7 bérlakás került átadásra. E lakások jellegüket tekintve szociális bérlakásként funkcionálnak.
Az önkormányzat tulajdonát képező ingatlanok 37-57 m2 alapterületűek, komfortosak és kisköltségvetésűek: alacsony víz-, gáz- és villany költségigényűek, segítve ezzel az ott lakók életvitelét, továbblépésüket.
A lakás 2002-ben megállapított bérleti díja 125 Ft/m2 volt, melyet a Képviselőtestület 2023. január 1. napjától 250 Ft/m2 díjra módosított.

2025. október 12-től az addig önkormányzati rendeleti szabályozás Szabályzattal került szabályozásra.
A jelenleg hatályos „az önkormányzati tulajdonú bérlakások és nem lakás célú helyiségek bérbeadásáról" szóló Szabályzat szerint szociális bérlakás adható:
(1) Szociális bérlakás adható
a) legfeljebb 5 éves időtartamra azoknak, akik házasságban, vagy élettársi kapcsolatban élnek, és az egyik fél 35 életévnél fiatalabb, valamint akik az önálló életvitelhez szükséges lakhatási feltételekkel nem rendelkeznek,
b) olyan családi körülmények között élő személyek részére, akik lakhatásukról – átmeneti időre – nem tudnak megfelelően gondoskodni.
(2) Szociális lakás bérbeadásának feltétele, hogy a kérelmező családjában – a vele együtt lakó családtagokat is beleszámítva – az egy főre jutó havi nettó átlagjövedelem elérje a mindenkori garantált bérminimum 30%-át, de nem lehet magasabb annak mindenkori teljes összegénél. A havi jövedelem számítása szempontjából a Soctv. 4. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat kell alkalmazni.
A bérlakás kérelmeket a Polgármesteri Hivatal ügyintézője fogadja be, és annak elbírálásáról Üllés Nagyközség Képviselőtestülete dönt.
Jelenleg mind a 7 bérlakás lakott.

Felsőoktatásban tanulók támogatása

A Képviselőtestület 2013-ban úgy döntött, létrehoz csak a felsőoktatásban tanuló helyi lakosok támogatását célzó támogatási rendszert. A testület 2013. november 11-i testületi ülésén megalkotta az „Üllési Talentum" ösztöndíj megalapításáról, a felsőoktatási intézményekben tanulók támogatásáról szóló rendeletét. A jelenleg hatályos - A felsőoktatási intézményekben tanulók „Üllési Talentum" ösztöndíj támogatásáról szóló - 4/2022. (III. 23.) önkormányzati rendelet megemelt jövedelmi határokkal és a szolgalmi időszakra 10.000 Ft/hó összegben támogatja – a rendeletben foglalt feltételeknek megfelelő – az egyetemi és főiskolai nappali tagozatos diákokat.

11. sz. táblázat
- „Üllési Talentum" Ösztöndíjról -
(2020/2021. - 2024/2025. évi tanév)

	2020/2021. tanév	2021/2022. tanév	2022/2023. tanév	2023/2024.	2024/2025.
Támogatásban részesült tanulók száma	2 fő	2 fő	1 fő	-	1 fő
A támogatásra fordított pénzügyi keret	120.000 Ft	120.000 Ft	100.000 Ft	-	100.000 Ft

(Forrás: önkormányzati nyilvántartás)

b) Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások

A településen a személyes gondoskodást nyújtó ellátások

a) fenntartó: Üllés Nagyközségi Önkormányzat

- Szociális étkeztetés biztosítása,
- A tanyagondnoki szolgálat működtetése
- Bölcsődei ellátás

b) fenntartó: Homokháti Kistérség Többcélú Társulása

- Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat *(2007. január 31-től)*
- A házi segítségnyújtás *(2009. január 1-jétől)*
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás *(2009. január 1-jétől)*
- Idősek nappali ellátása *(2010. január 1-jétől)*
- Közösségi pszichiátriai ellátás *(2011. január 1-jétől)*

c) fenntartó: Bordány Nagyközség Önkormányzata

támogató szolgálat működtetése

(a kistérségi keretek között, illetve Bordány Nagyközség Önkormányzata gesztorságával ellátott szociális szolgáltatások esetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás, illetve Bordány Nagyközség Önkormányzata készíti el).

IV. Szociális szolgáltatások iránti igény

A lakosság szociális és egészségi helyzetének romlása miatt fokozatosan emelkedett a rászorulók száma, az ellátások iránti igény is nőtt, a szociálisan hátrányos helyzetbe kerülő lakosok száma emelkedett az elmúlt évek alatt.
A fenti intézmények biztosítják az ellátottak számára a szociális ellátás keretében – azokat a feltételeket, melyek szükségesek az egészségügyi, szociális helyzetet figyelembe véve az élet sajátos szakaszához. A feltételek biztosítása során figyelemmel kell lenni az egyéni, (családi) szükségletek kielégítésére is. Az egyént és / vagy a családot segíteni kell, hozzájutni ezekhez a szükségletekhez. Az ápolás és gondozás gyakorlati megvalósítását, megfelelő szakképzettségű és empátiás készségű dolgozók segítségével végezzük.
A szociális gondoskodás, mint komplex tevékenység magában foglalja a gondozás egyes elemeit, melyeket együtt és azonos időben egyszerre alkalmazunk.
Természetesen az egyén egyéni és aktuális állapota határozza meg, hogy a gondozás egyes elemei közül mikor, melyik kerül előtérbe a gondozás és ápolás során.

Üllés Nagyközségi Önkormányzat által ellátott szociális étkezés és a tanyagondnoki szolgálat esetében várakozó lista nincs. Az igénybeadás folyamatossága megoldott. Amennyiben a kérelem a helyi rendeletben foglalt feltételeknek megfelel, úgy a kérelmező számára az ellátás biztosított.

Bölcsődei ellátás esetében várakozó lista nincs.
A bölcsődénél a jelenleg előjegyzésben lévő gyermekek száma: 10 fő, felvételük a szülői igények szerint folyamatosan történik.
Az intézmény maximális kihasználtsággal működik.

A szolgáltatások igénybevételének a feltételei, módjai:

Rászorultság vizsgálata
Szolgáltatásainkat Üllés közigazgatási területén élők köréből a rászoruló lakosság veheti igénybe.
A szociális étkezés esetében az írásbeli kérelmeket, tanyagondnoki szolgáltatás esetében a szóbeli kérelmeket a szervezési, irányítási és egyes adminisztrációs feladatokat megbízási szerződéssel ellátó ellátást koordináló személy(ek)hez kell benyújtani, illetve jelezni, aki(k) számba veszi(k) a rászorultság jogosultságát.
Az étkeztetés és a tanyagondnoki szolgáltatás igénybevételének feltételeit helyi önkormányzati rendelet („A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról és azok térítési díjáról" szóló 16/2021. (XI. 18.) önkormányzati rendelet) míg a bölcsődei ellátás igénybevételének feltételeit az intézmény szakmai programja szabályozza.

V. Ellátandó feladatok

Az alapszolgáltatások megszervezésével önkormányzatunk segítséget nyújt a szociálisan rászorulók részére saját otthonukban, lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. A szociális szolgáltató, illetve intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális és gyermekjóléti-gyermekvédelmi, egészségügyi, oktatási intézményekkel.

I. KÖTELEZŐ FELADAT

Az önkormányzat „A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 86.§ (1) és (2) bekezdése alapján

„(1) A települési önkormányzat köteles biztosítani
a) * a családsegítést, ha polgármesteri hivatalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van,
b) étkeztetést,
c) házi segítségnyújtást,
d) állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,
e) * az a)–d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.
(2) * Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén
a) *

b) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,
c) tízezer főnél több állandó lakos él, az a)–b) pont szerinti alapszolgáltatásokat és a b) pontban nem említett nappali ellátást,
d) * harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)–c) pont szerinti szociális szolgáltatásokat, időskorúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását
köteles biztosítani."

1. Családsegítés

A szociális alapszolgáltatás 2007. január 1-jétől a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása keretében kerül ellátásra.

2. Étkeztetés

Működési engedély száma:
-CSC/01/813-1/2014.

Az ellátás fenntartója: Üllés Nagyközségi Önkormányzat

Étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, ill. eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Különösen életkoruk, egészségi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátriai, vagy szenvedélybetegségük, hajléktalanságuk miatt.
Az ellátás igénybevételének megállapításával, annak megszüntetésével kapcsolatos feladatok ellátása a szervezési, irányítási és egyes adminisztrációs feladatokat megbízási szerződéssel ellátó ellátást koordináló személy intézkedése alapján történik – az Önkormányzati Konyha vezetőjével való egyeztetést követően.

A Képviselőtestület az étkeztetést igénybe vevők esetében szükségesnek tartotta azt, hogy a személyi térítési díjak differenciáltan kerüljenek megállapításra, figyelembe véve a jogszabályi rendelkezéseket, mely szerint amennyiben a kérelmező jövedelemmel nem rendelkezik a térítési díja: 0 Ft. (a *megállapított kategóriák a Képviselőtestület A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról és azok térítési díjáról szóló – 16/2021.(XI.18.) önkormányzati rendeletében kerültek feltüntetésre).*

A szolgáltatáshoz létszám „A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működési feltételeiről" szóló 1/2000.(I.7) SZCSM rendelet 2. számú melléklete szerint van hozzárendelve:
- kinevezésük alapján az Üllési Önkormányzati Konyha 1 fő dolgozója, *(munkaköre: asszisztens, végzettsége: szociális asszisztens)*
- megbízási szerződéssel 1 fő *(végzettsége: élelmiszeripari mérnök)*

Az ellátásban közreműködik még:
- 3 fő tanyagondnok, *(illetve 1 fő tanyagondnoki feladatokat ellátó, megbízási szerződéssel foglalkoztatott, helyettesítést ellátó személy)*
A szociális étkezésben részesülők személyi adatai 2012. március 1-jétől

bekerülnek egy országos TAJ alapú nyilvántartási rendszerbe (KENYSZI), az önkormányzat normatívát a rendszerben megjelenő étkezők száma alapján kap.

13. számú táblázat
- Szociális étkeztetésben részesülő személyek létszáma -
(2020-2024. év)

	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Házhoz szállítjuk	181 fő	82	128	121	123
Saját maguk elviszik	0 fő*	80	41	45	47
A Szociális Központban étkeznek	8 fő	8	6	10	8
Összesen	189 fő	170	175	176	178

Forrás: Szociális Tagintézmény nyilvántartása)

Nyilvántartott várakozók száma: 0 fő. A jelenlegi ellátó rendszer a jelentkező – a feltételeknek megfelelő - igényeket azonnal kielégíti, a szolgáltatáshoz az igénylők várakozás nélkül hozzájutnak.

3. Házi segítségnyújtás

A szociális alapszolgáltatás 2009. január 1-jétől a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása keretében kerül ellátásra.

4. Idősek nappali ellátása

A szociális alapszolgáltatás 2010. január 1-jétől a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása keretében kerül ellátásra.

II.

1.) Tanyagondnoki szolgáltatás

Az ellátás fenntartója: Üllés Nagyközségi Önkormányzat
Működési engedély száma: -CSC/01/813-7/2014.
módosító határozat száma:
-CSC/01/877-1/2015.

A szociális alapszolgáltatás célja: az intézményhiányból eredő hátrányok enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz, valamint alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni és közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.
Hosszabb távon a szorosabb közösségi élet megteremtése.

A tanyagondnoki szolgáltatás térítésmentes ellátás, amelyet szóban lehet kérelmezni a szervezési, irányítási és egyes adminisztrációs feladatokat megbízási szerződéssel ellátó ellátást koordináló személynél, aki dönt az igénybevétel iránti kérelemről.

A Tanyagondnoki szolgálat három körzetre oszlik 3 tanyagondnok foglalkoztatásával.

A körzetek munkáját ellátó tanyagondnokok az önkormányzat foglalkoztatásában állnak.

A tanyagondnoki szolgáltatás

alapfeladatai:
a) a közreműködés
   aa) az étkeztetésben
   ab) a házi segítségnyújtásban
   ac) a közösségi és szociális információk szolgáltatásában
   ad) az egyéb alapszolgáltatásokhoz való hozzáférésben
b) az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás segítése
   ba) háziorvosi rendelésre szállítás,
   bb) egyéb egészségügyi intézménybe szállítás,
   bc) a gyógyszerkiváltás és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutás biztosítása
a) gyermekszállítás – bölcsődések, óvodások, iskolások szállítása. (kapacitás: 9 fő)

Kiegészítő feladatnak minősülnek a lakossági szolgáltatások, így

d) a közösségi, művelődési, sport- és szabadidős rendezvények szervezése, segítése
e) egyéni hivatalos ügyek intézésének segítése, lakossági igények továbbítása
f) egyéb lakossági szolgáltatások biztosításában való közreműködés, valamint egyéb alapszolgáltatások biztosításában való közreműködés
g) önkormányzati feladatok megoldását segítő, közvetett szolgáltatás:
   ga) ételszállítás önkormányzati intézményekbe,
   gb) önkormányzati, intézményi információk közvetítése a lakosság részére
h) tanyagondnoki szolgálat által nyújtott egyéb szolgáltatások (pl. közreműködés a tömegközlekedésben való hozzájutásban stb.)

A 3 tanyagondnoki körzet ellátása az alábbi gépjárművek segítségével történik:

A tanyagondnoki körzetek gépjármű igénybevételi mutatói

(2021-2024. év)

Tanyagondnoki körzet száma	Gépjármű típusa/rendszáma	2021. év futott km		2022. év futott km	2023. év futott km	2024. évi futott km
I. Tanyagondnoki Körzet	SKODA YETI MVU-173 (2024. december 12- Suzuki Ignis – JDY-530)	22638		20436	15637	17020
II. Tanyagondnoki Körzet	SKODA YETI MVU-174	22395		16973	15390	16013
III. Tanyagondnoki Körzet	SKODA YETI NHS-474	13775		14056	13847	14204
Összesen – I-III. körzet		**58.808**		**51465**	**44874**	**47237**

A létszám és kilométer emelkedése az újra beindított gyermekszállítás miatt történt.

Amennyiben az I-III. körzet autói közül bármelyik üzemképtelenné válik, úgy elsődleges helyettesítő járműként az SFY-470 forgalmi rendszámú Mercedes Vito Tourer kisbusszal történik a feladatellátás.

Az ellátás személyi feltételei adottak, a helyettesítés a Szakmai Programban foglaltak szerint – megbízási szerződés által - megoldott.

14. számú táblázat

- Tanyagondnoki szolgáltatásban részesülők létszáma -

(2020-2024. év)

	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
I. körzet	57	53	51	52	49
II. körzet	54	46	38	40	45
III. körzet	46	35	36	29	41
Összesen	157	134	125	121	135

(Forrás: Szociális Tagintézmény nyilvántartása

15. számú táblázat

- A tanyagondnoki szolgáltatás keretében - az összes szolgáltatás tekintetében – ellátott esetek száma -
(2020-2024. év – Tevékenységnaplók alapján)

Tanyagondnoki körzet	2020. év Ellátott esetek száma	2021. év Ellátott esetek száma	2022. év Ellátott esetek száma	2023. év Ellátott esetek száma	2024. év Ellátott esetek száma
I. körzet	6.718	6420	6030	5671	6654
II. körzet	7.557	6643	6182	5295	4831
III. körzet	6.713	6599	5619	5339	5914

(Forrás: Szociális Tagintézmény nyilvántartása)

Nyilvántartott várakozók száma: nincs várakozó személy, a feltételeknek megfelelt kérelmezők ellátásban részesülnek.

2.) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A szociális alapszolgáltatás 2009. január 1-jétől a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása keretében kerül ellátásra.

3.) Közösségi ellátások

A szociális alapszolgáltatás 2011. január 1-jétől a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása keretében kerül ellátásra.

4.) Támogató szolgáltatás

A szociális alapszolgáltatás 2009. január 1-jétől társulásban – Bordány Nagyközség Önkormányzatának gesztorságával – kerül ellátásra.

5.) Bölcsődei ellátás

Az ellátás fenntartója: Üllés Nagyközségi Önkormányzat
Működési engedély száma: CSC/01/608-13/2014.
Településünkön 2006. szeptember 1-je óta működik ez az ellátási forma 10 fő férőhellyel. 2011-től 2 fős férőhelybővítést kérelmeztünk, 2011. március 1. napjától a bölcsőde 12 férőhelyes lett.
2014. június 1. napjától egy új, korszerű 2 csoportos – 22 fő, 2024. szeptember 1. napjától 24 fő ellátotti létszámú intézménnyel várjuk a kis gyermekeket.
Az intézmény működéséhez a dologi és személyi feltételek rendelkezésre állnak. 1 fő bölcsőde vezető, 4 fő csecsemő- és kisgyermek gondozó és 1 fő bölcsődei dajka látja el a gyermekeket.

16. számú táblázat
- Bölcsődei létszám alakulása -
(2014-2024. év)

	Bölcsődébe ellátott gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma *(munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő, védőnői javaslat)*	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2014.	30	8	22
2015.	42	22	22
2016.	39	12	22
2017.	40	16	22
2018.	38	16	22
2019.	37	14	22
2020.	36	17	22
2021.	37	13	22
2022.	44	17	22
2023.	37	8	22
2024.	46	6	24 (2024. szept 1-től)

(Forrás: Önkormányzati Intézményi adat)

A bölcsődében üres férőhelyek esetén a beiratkozás egész évben folyamatos. Amennyiben férőhely üresedik, úgy az előjegyzési listán szereplő gyermekek közül a soron következő veheti igénybe az ellátást.
Jelenleg az előjegyzésben lévő gyermekek száma: 10 fő

VI. A szolgáltatások működtetési, finanszírozási feladatai és az együttműködés keretei

Az Önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat állami költségvetési normatívákból, valamint a szociális tagintézmény saját bevételeiből biztosítja. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a törvényben meghatározott és kötelezően ellátandó szociális alapfeladatok a központi finanszírozás nincs összhangban. Az Önkormányzat részére juttatott normatíva nem, vagy csak részben fedezi a működtetéshez szükséges kiadásokat.
Az ellátások színvonalának megtartása, növelése érdekében szükséges volt az alapellátási feladatokat újra strukturálni.

17. számú táblázat

- Az önkormányzat által ellátott szolgáltatások finanszírozási adatai

(2019-2024.év)

Ellátás típusa	Állami normatíva/támogatás %-os mértéke		Önkormányzati kiegészítés %-os mértéke	
	2019. év	**2020. év**	**2019. év**	**2020. év**
Étkeztetés (gyermek, szociális)	93,5	92	6,5	8
Tanyagondnoki szolgálat	90,3	91,9	9,7	8,1
Bölcsőde	76,7	79,8	23,3	20,2
	2021. év	**2022. év**	**2021 év**	**2022. év**
Étkeztetés (gyermek, szociális)	76,8	75,5	23,2	24,5
Tanyagondnoki szolgálat	77,5	69,5	22,5	30,5
Bölcsőde	81,4	65,4	18,6	34,6
	2023. év	**2024. év**	**2023 év**	**2024. év**
Étkeztetés (gyermek, szociális)	94	101	6	-1
Tanyagondnoki szolgálat	71,5	70,3	28,5	29,7
Bölcsőde	85,3	78,5	14,7	21,5

(Forrás: önkormányzati nyilvántartás)

(Mivel a normatívák és a pályázati lehetőségek is a térségi szintű működési kereteket részesítik előnyben, így el lehetne gondolkodni azon, hogy a – kedvezőbb finanszírozás érdekében – a még önálló feladatellátásban működtetett szociális feladatok közül melyik feladat bevitele lenne indokolt és célszerű.

18. számú táblázat

– Az önkormányzat szociális jellegű bevételei -

(2019- 2024. év)

Megnevezés	**2019. év (Ft)**	**2020. év (Ft)**
Étkeztetés	74 873 868	71 165 930
Tanyagondnoki szolgálat	13 946 727	14 797 767
Bölcsőde	18 674 156	21 573 028
Egyéb szociális feladatok támogatása*	21 287 420	16 569 690
Bevételek összesen	**128 579 267**	**124 106 415**

Megnevezés	2021. év (Ft)	2022. év (Ft)
Étkeztetés	61.478.005	77.135.790
Tanyagondnoki szolgálat	13.716.000	13.771.800
Bölcsőde	24.096.000	24.104.000
Egyéb szociális feladatok támogatása*	11.788.000	12.570.000
Bevételek összesen	111.078.005	127.581.590

Megnevezés	2023. év (Ft)	2024. év (Ft)
Étkeztetés	126 050 752	134 411 379
Tanyagondnoki szolgálat	15 426 900	18 141 600
Bölcsőde	33 688 378	39 449 800
Egyéb szociális feladatok támogatása*	8 738 800	8 853 600
Bevételek összesen	183 904 830	200 856 379

(Forrás: önkormányzati nyilvántartás)

Az önkormányzat az étkeztetés díjait úgy állapítja meg hogy az állami normatíva és a beszedett térítési díj összege fedezze az étkeztetés önköltségét. Utóbbi 2 évben a nyersanyag- *és rezsiköltségek jelentős mértékű* emelkedése ellenére sem emelt az Önkormányzat térítési díjat, nem módosította az élelmezési nyersanyagköltségről és étkezési térítési díjakról szóló rendeletét, mivel a finanszírozás egyre nagyobb mértékben fedezi az étkeztetéssel kapcsolatban felmerült költségeket.

19. számú táblázat

– Az önkormányzat szociális jellegű kiadásai -

(2019- 2024. év)

Ellátás típusa	Működtetés költsége Ft	
	2019. év	**2020. év**
Étkeztetés	80 067 064	77 330 958
Tanyagondnoki szolgálat	15 444 356	16 088 539
Bölcsőde	24 339 168	27 009 490
Egyéb szociális feladatok támogatása*	35 583 877	34 135 097
Kiadások összesen	**155 434 465**	**154 564 084**
Kiadások mértéke az önkormányzat tárgyévi összes kiadásának %-ában	22,52	20,6

Ellátás típusa	Működtetés költsége Ft	
	2021. év	**2022. év**
Étkeztetés	80.092.228	102.183.327
Tanyagondnoki szolgálat	17.694.776	19.741.570
Bölcsőde	29.585.881	36.868.660
Egyéb szociális feladatok támogatása*	7.323.264	17.309.811
Kiadások összesen	**134.696.149**	**176.103.368**
Kiadások mértéke az önkormányzat tárgyévi összes kiadásának %-ában	17,35	25,45

Ellátás típusa	Működtetés költsége Ft	
	2023. év	**2024. év**
Étkeztetés	134 067 253	133 040 934
Tanyagondnoki szolgálat	21 572 790	25 797 849
Bölcsőde	39 494 836	50 250 877
Egyéb szociális feladatok támogatása*	13 068 570	12 433 532
Kiadások összesen	**208 203 449**	**221 523 192**
Kiadások mértéke az önkormányzat tárgyévi összes kiadásának %-ában	20,7	15,6

(Forrás: önkormányzati nyilvántartás)

VII. Jövőkép

A településen továbbra is számolni kell a külterületi népesség magas arányával, s a szociális problémák növekedésével, ezek megoldására speciális szolgáltatások biztosítása a cél.
Számolni kell a hátrányos helyzetű csoportok, a megváltozott munkaképességűek, fogyatékosok, pszichiátriai és szenvedélybetegek számának növekedésével is – az ő foglalkoztathatósági esélyeinek növelését.

A világon mindenütt erősödő tendencia a népesség elöregedése. Ez a tendencia érvényesül jelenleg településünkön is. A lakónépesség öregedése indokolttá teszi, hogy az idősek gondozására, igényeiknek és állapotuknak

megfelelően alakítsuk ki a támogatásukat szolgáló már meglévő intézményrendszerünket. A gondozásra szoruló idős embereket a bentlakásos intézményi elhelyezésben támogatni szükséges.
Növekvő mértékben kell számolni a családok szétesésével, a gyermeküket egyedül nevelők számának növekedésével – a célcsoport támogatásának biztosításához - növelni kell a család és gyermekjóléti ellátás hatékonyságát.

Az önkormányzat egyik fontos feladata az esélyegyenlőtlenségek csökkentése, melyben nagy szerepe van a szociális szolgáltatásoknak. Minél szélesebb körű kiépítettség valósul meg, annál inkább kiterjed a szociális háló azokra az egyénekre, akik erre a leginkább rászorultak.

Az önkormányzat 2007-ben készítette el a – településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását elemző és e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat meghatározó - települési esélyegyenlőségi programját. A terv a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által hirdetett pályázaton – önkormányzati kategóriában – elnyerte a „Legjobb esélyegyenlőségi terv" fődíját.

A tervet a Képviselőtestület 2013-ban - új, hatályos jogszabályok mentén – készítette el, melyet 2020-ban felülvizsgált. Új 5 évre szóló terv legutóbb 2022-ben készült, mely 2024-ben felülvizsgálatra került.
Az intézményi ellátás fejlesztése érdekében minden lehetséges pályázati lehetőséget ki kell használni.

Fontosnak tartjuk, hogy az érintettek az igénybe vehető és elérhető szolgáltatásokról minden információt megkapjanak, és hozzáférjenek a megfelelő információkhoz helyi szociális információs szolgáltatás biztosításával.

SWOT elemzés a szociális szolgáltatások fejlesztéséhez

A szociális ellátórendszer állapota és az ott zajló folyamatok az alábbiakban foglalhatók össze:

20. számú táblázat

- SWOT analízis -

Erősségek	Gyengeségek
• az önkormányzat érzékenysége a szociális problémák iránt • sokszínű ellátórendszer • a társulásban ellátott feladatok elfogadása jó a településen • kiépített és működőképes jelzőrendszeres gondozás • jól kiépült alapellátás - elsősorban az idősek számára • tapasztalt, jól felkészült szakember gárda • gyors helyzetfelismerés • térségi ellátásban a szakmai szolgáltatások színvonala magas • a civil szféra erősödő jelenléte • folyamatos kommunikáció társintézményekkel • rendszeres szakmai esetmegbeszélések, tapasztalatcserék	• alacsony bérek és megbecsültség jut a rendszerben dolgozóknak • szociális szolgáltatást igénybe vevők magas száma • nagy tanyavilág – helyenként nehezen járható külterületi utak • a lakosság viszonylag alacsony iskolázottsága • szociális leszakadás, romló egészségügyi állapot, • sokproblémás családok száma • szociális intézmények alacsony férőhelyszáma • fokozott adminisztráció • a szakmai érdekképviselet nem a megfelelő szinten működik
Lehetőségek	**Veszélyek**
• az ellátórendszer tudatos fejlesztése, feladatok kistérségi szintű ellátása, lehetőségeinek keresése • uniós források vidékfejlesztésre • folyamatos szakmai képzés lehetőségének biztosítása • a hátrányos helyzetű csoportokkal szembeni negatív magatartás megváltoztatása, társadalmi szolidaritás növelése • civil szervezetek, fokozott bevonása a hátrányos helyzetű lakosság ellátásába • önkéntes segítők és az egyház bevonása a szociális feladatok ellátásának rendszerébe • új szolgáltatások kiépítése (elsősorban kistérségi szinten): családterápia, párkapcsolati, életmódbeli tanácsadás,mediáció; ill. gondosóra program elterjesztése stb.	• a lakosság elöregedése • a lakosság mentális és pszichés állapotának romlása • a fejlesztéshez szükséges saját források elégtelensége • a szakmai munkát veszélyeztető egyre növekvő adminisztráció • a szociális szakma gyenge érdekérvényesítő ereje • az inflációt figyelmen kívül hagyó (több éve azonos mértékű) állami normatívák, • folyamatosan változó törvényi háttér • nagy esetszám, szűkös időkeret, több hibalehetőség, minőségi romlás • irreális elvárások a társintézmények, kliensek részéről

VIII. A szociális feladatokra vonatkozó célmeghatározás

Településünk népességmegtartó erejét jelentős mértékben befolyásolja, hogy az itt élő lakosság mennyi és milyen színvonalú szolgáltatáshoz jut. Ezen szolgáltatások közé tartozik a szociális ellátás intézményrendszere is.

Célkitűzések – 2030-ig

- A szegénység mélyülése szélsőséges formái megjelenésének megelőzése – az önkormányzat rendelkezésére álló eszközökkel.
- A kirekesztés, a családon belüli és kívüli erőszak megelőzése.
- Az egyéneket és családokat középpontba állító társadalmi befogadást segítő, elérhető és támogató jellegű szolgáltatási struktúra kialakítása – az egészségi állapot javítása mellett.
- Együttműködés hatékonyabbá tétele a civil szervezetekkel és az egyházi szervezettel iskolai, óvodai és védőnői jelzőrendszer még hatékonyabb működtetése.
- A meglévő intézményrendszer gazdaságos működtetése, fejlesztése.
- A szociális alapellátás további működtetése és biztosítása, az alapfeladatok hatékonyabb működési formáinak keresése.
- Önként vállalt szociális ellátási formák megtartása, működtetésük – pályázati és finanszírozási források keresése,
- Szociális, pénzbeli juttatások mértékének szinten tartása, az önkormányzat számára kedvezőbb, magasabb állami juttatások mértékének szinten tartása
- A szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása
- TÖRÖL: bölcsődei férőhelyek bővítése
- Gyermekek jogainak érvényesítése, a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek képzése, a szociális ellátás területén dolgozó szakemberek folyamatos továbbképzése.
- A tárgyi és személyi feltételek javítása, munkakörülmények modernizálása.
- Informatikai, közlekedési és egyéb tárgyi eszközrendszer bővítése, fejlesztése.
- A gondosóra program kiterjesztése a potenciális érintetteknek.
- Szakemberek képzésének, továbbképzésének biztosítása.
- Hatékonyabb együttműködés a civil és egyházi szervezetekkel. Társadalmi segítők bevonása a szociális munkába.
- A szociális ellátáshoz szorosan kapcsolódó további szolgáltatások biztosítása (iskolai egészségügyi szolgáltatás, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat).
- Lakásvásárlási kedv ösztönzése – a lakástámogatási rendszer megtartása
- GSM rendszerű riasztó készüléken alapuló rendszer fenntartása, bővítése (tanyaőr program)

Stratégiai célok 2027-ig

- Pénzbeli szociális ellátások:
  - a jelenlegi szociális pénzügyi keret megtartása,
- Személyes gondoskodást nyújtó ellátások:
  - Az ellátórendszer hatékonyabb működtetése, megtartása.
- Munkanélküliség kezelése:
  - – foglalkoztatás helyi szintjének megtartása, foglalkoztatási pályázatok kihasználása
- A lakosság egészségügyi helyzetének szinten tartása – egészségvédelmi szűrővizsgálatok szervezése, szakrendelések beindítása
- A szociális ellátó rendszer személyi és tárgyi feltételeinek fejlesztése (új tanyagondnoki gépjármű(vek) beszerzése, szakemberek továbbképzése, eszközpark fejlesztése).
- A külterületen élők helyzetének javítása, a szociális szolgáltatások elérhetőségének javítása

További célok:

Időskorúak kapcsán:
A gondozási feltételek és körülmények biztosítása, fejlesztése, különösen annak tükrében, hogy a jövőben az időskorúak aránya a társadalmon belül egyre jelentősebbé válik.

Fogyatékkal élők kapcsán:
A valós igényeknek megfelelő támogató szolgálatok működésének zavartalan biztosítása.
A társadalmi integráció segítése, társadalmi előítéletek csökkentése.

Pszichiátriai betegek kapcsán:
Speciális (az egészségügyi ellátáshoz szorosan kapcsolódó) gondozási feltételek és körülmények biztosítása.
A valós igényeknek megfelelő közösségi pszichiátriai ellátás működésének zavartalan biztosítása.
Társadalmi integráció segítése, erősítése, társadalmi előítéletek csökkentése.

Szenvedélybetegek kapcsán:
Társadalmi integráció segítése, erősítése, társadalmi előítéletek csökkentése.

Veszélyeztetett gyermekek, családok kapcsán:
Krízishelyzetek megfelelő szintű kezelésének biztosítása, az ehhez szükséges intézményrendszer működtetése.
Családi védelmi funkciók erősítése, a családi nevelés alapvető feltételeinek biztosítása.
Veszélyeztetett gyermekeket, fiatalokat segítő szolgáltatások fejlesztése.

Hajléktalan személyek kapcsán:
Társadalmi előítéletek csökkentése.
Az alapvető létfeltételek biztosítása.

A kitűzött célok megvalósításának módja:

A fejlesztési célok megvalósulása érdekében kiemelten kezeljük a:

- folyamatos továbbképzéseket,
- szociálisan hátrányos helyzetű emberek segítését,
- idősek, egyedül élők gondozását, ápolását,
- fogyatékkal élők és mozgáskorlátozottak segítését,
- az esélyegyenlőség biztosítását,
- gyermek- és ifjúságvédelem rendszerét,
- pályázati támogatások keresését.

A fejlesztés lehetséges forrásai

A szociális szolgáltatások fejlesztésének „hagyományos" forrásait napjainkig az önkormányzati saját forrásain kívül az európai unió, a szakminisztérium pályázatai, egyéb pályázati lehetőségek jelentik.

Az igénybe vehető pályázati források elsősorban:

- a Magyar Államkincstár pályázatai, (*pl. Terület- és Településfejlesztési Operatív Program pályázatai, Magyar Faluprogram stb.)*
- Kistérségi programok megvalósításának forrásai.

A fejlesztési célok megvalósítását elősegítő partnerek:

- Remény" Nagycsaládosok Egyesülete,
- Tesz-Vesz Közhasznú Egyesület,
- Üllési Polgárőr Egyesület,
- VÉSZ Üllés Egyesület,
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat üllési csoportja,
- Vidám Nyugdíjasok Klubja,
- Karitász Üllési Csoportja,
- Mozgáskorlátozottak Együtt-Egymásért Csoportja,
- Suli Alapítvány,
- Egészségügyi alapellátás intézményei – háziorvosok, fogorvos
- Fontos Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola,
- Csigabiga Óvoda és Bölcsőde,
- Védőnői Szolgálat
- Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Integrált Szociális és Gyermekjóléti Központja vezetője,
- Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Integrált Szociális és Gyermekjóléti Központja üllési tagintézménye munkatársai, polgármesteri hivatal szociális ügyintézője,
- a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat munkatársa,
- Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Mórahalmi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály

IX. Összegzés:

A felvázolt célorientált feladatok megtervezésével és kivitelezésével Üllésen a szociális alapellátás megfelelő színvonalon biztosítható.

A településen a személyes gondoskodást nyújtó ellátások és pénzbeli ellátások biztosításával a hátrányos helyzetű, rossz egészségi állapotú, és rossz szociális körülmények között élő, továbbá a fogyatékos, a munkanélküli, az azonnali segítséget igénylő, a krízishelyzetben lévő egyén, családok részére azonnal és hathatós segítséget tudunk adni.

Várható eredmények:

- az európai normáknak megfelelő, az egyének szükségleteihez jobban igazodó, differenciáltabb intézményrendszer létrejötte (ezáltal javul az ellátottak életminősége),
- a hátrányos helyzetű és leszakadó rétegek társadalmi integrációjának erősödése, a társadalom szemléletének, e rétegek elfogadási szintjének kedvező változása.
- Az ellátást biztosító alkalmazottak létszámban és szakképzettségben a követelményeknek megfelelnek. Az Önkormányzat feladatellátási kötelezettségének magasabb szinten tud eleget tenni.
- A gazdaságos működés garanciát jelent az ellátás nyújtásának biztonságára.
- Civil szféra bevonásával hatékonyabb együttműködés jön létre a szociálpolitika szereplői között, s ez elősegíti az ellátotti jogok érvényesülését.

A koncepcióban ismertetett szolgáltatások színvonalának javításában elkerülhetetlen az állami szerepvállalás, különösen a finanszírozás területén. A társadalmi- gazdasági szempontból elmaradott települések, így Üllés sem képes egyedül az alapellátások maradéktalan fejlesztésére - szorosabb együttműködésre helyezi a hangsúlyt a Mórahalmi Kistérséghez tartozó 9 településsel, amelynek következtében a működés még hatékonyabbá tétele várható.

Ü l l é s, 2025. október 14.

Nagy Attila Gyula
polgármester